

Sygn. akt II CSK 475/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Iwona Koper (sprawozdawca)

SSN Marek Sychowicz

Protokolant Maryla Czajkowska

w sprawie z powództwa "D." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
przeciwko P. Spółce Akcyjnej
o zapłatę,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 7 marca 2007 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 31 maja 2006 r., sygn. akt [...],

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od powoda na rzecz
pozwanego kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset) tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

„D.” spółka z o.o. domagała się zasądzenia od P. S.A. kwoty 147.003,90 zł z ustawowymi odsetkami od daty wytoczenia powództwa tytułem odszkodowania należnego jej od dłużnika T.S., członka zarządu I. spółki z o.o., wskazując, że odpowiedzialność pozwanego wynika z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków władz spółki obejmującej okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2001 r.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 12 lipca 2005 r. oddalił powództwo, przyjmując za jego podstawę następujące ustalenia faktyczne.

Prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 16 maja 2002 r. Sąd Okręgowy w P. zasądził od I. sp. z o. o. na rzecz powodowej spółki kwotę 162.049,78 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania. Dłużnik nie zapłacił dobrowolnie zasądzonej od niego kwoty, w związku z tym powód wystąpił na drogę egzekucji, która w niewielkim tylko stopniu okazała się skuteczna. Przekazane przez komornika kwoty powód zaliczył na poczet długów wymagalnych w 2002 r. Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2004 r. komornik umorzył postępowanie egzekucyjne wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Dłużnik w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zajmował się wyposażeniem obiektów gastronomicznych w sprzęt i meble kuchenne, co początkowo przynosiło znaczne dochody. Istotne pogorszenie kondycji Spółki nastąpiło w 2002 r., kiedy ze współpracy z nią wycofali się znaczący partnerzy. Na skutek narastających zaległości płatniczych Spółka przestała płacić swoje zobowiązania. Pod koniec 2002 r. zarząd Spółki podjął decyzję o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej. Jedynym członkiem zarządu Spółki od jej powstania jest T.S., który 28 grudnia 2000 r. zawarł z pozwanym umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków władz Spółki obejmującą okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2001 r. Kontrakt dotyczył odpowiedzialności cywilnej członka zarządu za szkody wyrządzone Spółce oraz osobom trzecim w związku z wykonywaniem czynności zawodowych, za które ponosi odpowiedzialność na zasadach określonych w kodeksie handlowym, statucie, regulaminie i innych przepisach regulujących

odpowiedzialność tych osób, wynikłe ze zdarzeń powstałych w okresie ubezpieczenia, choćby poszkodowani zgłosili je po tym terminie. Wobec bezskuteczności egzekucji względem Spółki powód skierował swoje roszczenie bezpośrednio wobec ubezpieczyciela przyjmując, że zachodzą przesłanki z art. 299 ksh do pociągnięcia do odpowiedzialności członka zarządu dłużniczej Spółki.

W ocenie Sądu Okręgowego w przytoczonym stanie ustaleń zachodzą podstawy do przypisania odpowiedzialności za zobowiązania spółki I. objęte nakazem zapłaty członkowi jej zarządu T.S. Pełnił on funkcję w czasie gdy zobowiązanie to powstało, należność nie została spłacona, a egzekucja wobec Spółki okazała się bezskuteczna, zaś zarząd spółki nie złożył wniosku o upadłość lub wszczęcie postępowania układowego. Nie zostały też wykazane okoliczności egzoneracyjne z art. 299 § 2 ksh. Nie oznacza to jednak, że pozwany będzie ponosić odpowiedzialność za szkodę poniesioną przez powoda. Na podstawie umowy ubezpieczenia pozwany odpowiadał bowiem za szkody wynikłe ze zdarzeń powstałych w okresie ubezpieczenia. Zdarzeniem tym, powodującym odpowiedzialność pozwanego na podstawie umowy ubezpieczenia oraz treści art. 299 ksh nie mogło być samo powstanie zobowiązania, czy też brak zapłaty należności w terminie. Zgodnie z treścią art. 299 ksh o odpowiedzialności członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością można mówić nie w chwili gdy istnieje wymagalne i niezapłacone zobowiązanie, lecz dopiero wówczas, gdy sytuacja majątkowa spółki jest tego rodzaju, że nie jest możliwe przeprowadzenie skutecznej egzekucji tego zobowiązania z majątku spółki. Zdaniem tego Sądu, skoro ochroną ubezpieczeniową objęty był okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2001 r., to powód zgodnie z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. powinien wykazać, że w tym okresie zaistniało zdarzenie powodujące szkodę, a więc powstały wymagalne i niezapłacone zobowiązania Spółki, w której funkcje członka zarządu pełnił ubezpieczony, a majątek Spółki w okresie ubezpieczenia nie gwarantował przeprowadzenia skutecznej egzekucji. W nawiązaniu do przeprowadzonych dowodów Sąd Okręgowy wskazał że Spółka zaprzestała regulowania swoich zobowiązań w 2002 r., nie zostało więc wykazane, że majątek spółki w okresie ubezpieczenia nie pozwalał na przeprowadzenie egzekucji należności, której dotyczył spór. nieskuteczna egzekucja miała miejsce w okresie od lipca 2002 r. do

czerwca 2004 r., gdy tymczasem aby wykazać odpowiedzialność pozwanego powód powinien był wykazać, iż egzekucja ta już w 2001 r., była bezskuteczna.

W apelacji od wyroku Sądu Okręgowego powód zarzucał naruszenie art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. przez bezpodstawne obciążenie go obowiązkiem wykazania bezskuteczności egzekucji już w 2001 r. Podnosił bezpodstawne przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że zarówno zdarzenie jak i szkoda powinny powstać w okresie ubezpieczenia.

Sąd Apelacyjny zarzutu tego nie podzielił. W uzasadnieniu wyroku oddalającego apelację wskazał, że odpowiedzialność członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością aktualizuje się w świetle prawa materialnego dopiero w momencie wykazania przez wierzyciela spółki bezskuteczności egzekucji przeciwko osobie prawnej (art. 299 ksh). W konsekwencji zaaprobował stanowisko Sądu Okręgowego, że na powodzie spoczywał obowiązek wykazania, iż w okresie umownej ochrony ubezpieczeniowej majątek Spółki nie gwarantował przeprowadzenia skutecznej egzekucji należności powoda, czemu powód nie sprostał. Powód wystąpił z wnioskiem o egzekucję w dniu 30 lipca 2002 r., zatem po wygaśnięciu umowy ubezpieczenia, egzekucja została zaś umorzona dopiero 30 czerwca 2004 r. Tym samym - jak stwierdził - wierzyciel nie wykazał, że w okresie objętym umową ubezpieczenia nastąpił wypadek ubezpieczeniowy. Sąd Apelacyjny wskazał nadto, że jak wynika to z akt komorniczych, egzekucja nie była kierowana do całego majątku, a ograniczono ją do rachunku bankowego, ruchomości i wierzytelności, jak też że egzekucja w 2001 r. nie była bezskuteczna skoro udało się wówczas wyegzekwować pewne kwoty na rzecz powoda.

W skardze kasacyjnej, opartej na obu ustawowych podstawach powód zarzucił:

1/ naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a to

- przez zastosowanie art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. do okoliczności, która nie miała istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy polegającej na przyjęciu, iż powód powinien wykazać że powstało zdarzenie rodzące odpowiedzialność

odszkodowawczą T.S., jako członka zarządu za zobowiązanie tej osoby prawnej wobec wierzyciela w okresie trwania umowy;

- przez nierozpoznanie istoty sprawy wskutek zaniechania odniesienia się w treści uzasadnienia wyroku do zarzutów apelacji;

2/ naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię, a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie art. 805 § 1, art. 822 § 2, art. 822 § 3 k.c. w zw. z art. 299 ksh poprzez przyjęcie, że przewidziany w umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członka zarządu spółki wypadek ubezpieczeniowy zaistniał z momentem bezskuteczności egzekucji, podczas gdy prawidłowo należało uznać za wypadek ubezpieczeniowy moment powstania zobowiązania spółki ubezpieczającej wobec powoda

Wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wywiedziony w ramach podstawy naruszenia przepisów postępowania zarzut naruszenia art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. nie znalazł rozwinięcia w jej uzasadnieniu, zaś w jego ogólnym ujęciu zawartym w petitum skargi nie może być uznany za słuszny. Przedmiotem dowodzenia powinny być takie fakty, które mają dla sprawy istotne znaczenie, to jest dotyczą przedmiotu procesu, przez co należy rozumieć ich związek ze stosunkiem prawnym, który jest przedmiotem procesu oraz mają znaczenie prawne. Z tego względu, wskazanie Sądu Apelacyjnego odnośnie do powinności wykazania przez powoda w okolicznościach sprawy, że w okresie trwania umowy ubezpieczenia powstało zdarzenie rodzące odpowiedzialność odszkodowawczą członka zarządu dłużnej Spółki za jej zobowiązania wobec powoda przedstawia się w kontekście omawianego zarzutu jako w pełni uzasadnione.

Nie może odnieść skutku zarzut sformułowany przez skarżącego w postaci opisowej jako „nierozpoznanie istoty sprawy”, który nie ma charakteru samodzielnej podstawy kasacyjnej, kwalifikowanej przez wskazanie naruszonych przepisów prawa procesowego.

Kodeks cywilny nie definiuje pojęcia „wypadku ubezpieczeniowego”, pozostawiając określenie cech kwalifikujących dane zdarzenie jako wypadek ubezpieczeniowy umowie (ogólnym warunkom ubezpieczenia).

W nauce ubezpieczeń przyjmuje się różne ujęcie wypadku ubezpieczeniowego, którym może być:

1/ zdarzenie wyrządzające szkodę – wówczas odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń powstanie gdy zdarzenie to zajdzie w okresie ubezpieczenia, niezależnie od tego, czy w tym samym okresie powstanie i ujawni się szkoda oraz czy zgłoszone zostanie dotyczące jej roszczenie;

2/ powstanie szkody – wówczas odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń powstanie jeżeli szkoda powstanie w okresie ubezpieczenia, niezależnie od tego kiedy szkoda się ujawni oraz kiedy zaistnieje zdarzenie wywołujące szkodę i czy zgłoszone zostało roszczenie dotyczące szkody;

3/ naprawienie szkody - wówczas odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń powstanie jeżeli szkoda ujawni się w okresie ubezpieczenia niezależnie od daty jej powstania, daty zdarzenia, które spowodowało szkodę oraz chwili zgłoszenia roszczenia;

4/ zgłoszenia roszczenia - wówczas odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń powstanie jeżeli w okresie ubezpieczenia poszkodowany zgłosi roszczenie niezależnie od daty zdarzenia wywołującego szkodę oraz daty powstania i ujawnienia się szkody.

Dokonany przez strony umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wybór odnośnie do ujęcia wypadku ubezpieczeniowego wyznacza zarazem czasowy zakres umowy.

Umowa ubezpieczenia jak i stanowiące jej integralną część ogólne warunki umów podlegają wykładni według reguł określonych w art. 65 § 2 k.c., a co za tym idzie właściwą podstawę zarzutu błędnego - w rozumieniu tej umowy - przyjęcia przez Sądy orzekające pojęcia wypadku ubezpieczeniowego stanowi naruszenie tego przepisu. Zarzutu takiego jednakże wniesiona skarga nie zawiera.

Bezskutecznie w tym względzie podnosi natomiast skarżący naruszenie przepisów art. 805 § 1, art. 822 § 1, § 2 i § 3 k.c., które kwestii tej nie normują.

Dodatkowo jedynie pozostaje zauważyć, iż przepis art. 822 k.c. w dacie zawarcia przedmiotowej umowy nie dzielił się na paragrafy, a jego treść odpowiadała treści obecnego § 1 tego przepisu, obowiązującego w tym brzmieniu od dnia 1 stycznia 2004 r. (zmieniony ustawą z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej Dz.U. Nr 124, poz. 1151). Bezprzedmiotowe są tym samym wywody skarżącego odnośnie do skutków prawnych, jakie dla ukształtowania stosunku prawnego między stronami umowy ubezpieczenia wynikają z tego przepisu w jego aktualnym brzmieniu.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną (art. 398¹⁴ k.p.c.).